

Projektni zadatak za istraživače

Tema:	Modeli lokalnih kulturnih politika kao osnova za povećanje kulturne participacije
Tip istraživanja:	Kombinovano kvalitativno-kvantitativno istraživanje
Mesta u kojima je predviđeno da se sprovede istraživanje:	Gradovi Srbije koji kreiraju kulturnu politiku na lokalnom nivou
Naručilac istraživanja:	Ministarstvo kulture i informisanja

1. Kontekst

1.1. Potreba za istraživanjem

Institucionalni okvir kulture definisan je na tri nivoa: republički, pokrajinski i lokalni. Pravci razvoja i kontinuirana saradnja na svim nivoima definišu i jedinstvenu nacionalnu kulturnu politiku. Međutim, istraživanja pojedinačnih nivoa sprovode se veoma retko, te ne postoji kompletan i kompleksan uvid u aktuelne pravce razvoja kulture, glavne probleme stanja u kulturi, kao i indikatore za kreiranje mera kulturne politike.

U skladu sa tim, sagledavanje stanja u kulturi na lokalnom nivou, uključujući kulturne politike i inicijative na nivou gradova i opština, od velike je važnosti za kreiranje i sprovođenje nacionalne kulturne politike, posebno u momentu definisanja i donošenja prve strategije razvoja kulture Republike Srbije. Naime, u 148 jedinica lokalne samouprave (bez AP Kosovo i Metohija, prema Zakonu o teritorijalnoj organizaciji („Sl. glasnik RS”, br. 129/2007 i 18/2016) funkcioniše 526 javnih ustanova kulture. Jedinice lokalne samouprave su osnivači 90% ustanova kulture za koje definišu i omogućavaju funkcionisanje, ali i na nivou svoje opštine/grada kreiraju politike i pravce kulturnog razvoja. Analiza aktivnosti i politika na lokalnom nivou doprinosi kreiranju strateških pravaca razvoja kulture na republičkom nivou. Sve aktivnosti u kulturi i mere kulturnih politika usmerene su na poboljšanje kulturne participacije, privlačenje publike i razvoj kulturnih potreba stanovništva. Stoga je jedna od potreba Ministarstva kulture i informisanja usmerena na analizu publike, modele privlačenja posetilaca na programe u ustanove kulture, načine saradnje sa drugim ustanovama kulture, kao i institucijama koje primarno ne pripadaju oblasti kulture.

Istraživačka praksa treba da usmerava unapređenje javnih politika. U Akcionom planu Vlade Republike Srbije i Nacrtu Strategije razvoja kulture Republike Srbije 2017 – 2027 sa Akcionim planom, neophodno je utvrditi postojeće stanje u „baznoj“ 2017. godini. Jedan od ciljeva u oba dokumenta je strateško planiranje na lokalnom nivou, gde se do 2020. godine planira da 30% gradova/opština definiše lokalne planove razvoja kulture (rezultat 2.2.3.3 Akcionog plana Vlade i mera 2.1.2. Akcionog plana razvoja kulture). Do sada samo 3 grada i jedna opština imaju važeće planove razvoja kulture (Novi Sad, Zrenjanin, Pančevo i Temerin), dok su u Nišu i Kragujevcu lokalne strategije razvoja kulture istekle. Projekat treba da pruži mogućnost zainteresovanim jedinicama lokalne samouprave da realizuju ovaj važan zadatak.

Pored doprinosa planiranju na nivou lokalnih samouprava, istraživanje u fokusu mora da ima i rad sa publikom, kao integralnim delom kulturne politike. Na taj način istraživanje korespondira i sa rezultatima 2.2.3.6, 2.2.3.8. i 2.2.3.9. Akcionog plana Vlade prema kojem je na odabranim lokacijama planirano povećanje broja posetilaca u kulturi za 10% na međugodišnjem nivou.

1.2. Svrha

Ministarstvo kulture i informisanja je kroz rad na strateškom dokumentu uvidelo potrebu za sagledavanjem trenutnog stanja u kulturi u lokalnim samoupravama, jer su one osnivači najvećeg broja ustanova kulture. Kako bi se utvrdili trendovi razvoja i omogućila kvalitetna analiza efekata, neophodno je utvrđivanje bazne vrednosti kao polaznu osnovu za unapređenje celokupne kulture u Srbiji. Predmetna analiza bi bila korišćena odmah nakon izrade, za potrebe utvrđivanja tog početnog stanja za indikatore aktivnosti u okviru Akcionog plana za sprovođenje buduće Strategije razvoja kulture Republike Srbije (2018-2027). Na osnovu urađene analize kreiraju se i pojedine mere kulturne politike tamo gde je to neophodno i primenljivo, na osnovu preporuka u okviru istraživanja.

Analiza treba da posluži i kao preporuka za modele razvoja publike u ustanovama kulture. Kultura ne može da se unapređuje bez kontakta sa onima za koje se stvara. U tom smislu neophodno je ukazati na najbolje prakse i modele za uključivanje svih građana u procese kulture.

Ideja je i da dobijeni podaci posluže kao osnova za izradu strateških dokumenata razvoja kulture na lokalnom nivou, uz konsultantsku pomoć tima na projektu zainteresovanim lokalnim samoupravama.

2. Cilj i rezultati istraživanja

2.1. Glavni cilj istraživanja

Istraživanje treba da pruži uvid u lokalnu kulturnu politiku (lokalne mere i odluke, načine organizacije ustanova kulture, načine finansiranja kulture na lokalnom nivou, ljudske resurse, programe...) i pruži mogućnosti za unapređenje kulturnog razvoja, na lokalnom i nacionalnom nivou.

Shodno tome, cilj istraživanja je analiza trenutnog stanja u kulturi i iniciranje kreiranja lokalnih planova razvoja kulture što je obaveza lokalnih samouprava definisana Zakonom o kulturi (član 7), kako bi se poboljšao kulturni život svih građana Srbije.

Takođe, analiza treba da obuhvati načine saradnje sa publikom u cilju razvoja kulturne participacije građana u svim segmentima kulturnog života lokalne zajednice.

2.2. Očekivani rezultati istraživanja

Rezultati istraživanja treba da budu usmereni na poboljšanje stanja u kulturi na lokalnom i drugim nivoima. S tim u vezi:

- ✓ U cilju poboljšanja organizacije i funkcionisanja kulture, analiza treba da ukaže na osnovne probleme kulturne politike u gradovima/opštinama Srbije;
- ✓ U cilju unapređenja strateškog planiranja podaci analize treba da budu primenljivi i dostupni jedinicama lokalnih samouprava, sa ciljem definisanja lokalnih planova razvoja kulture zasnovanih na činjenicama, uz mogućnost konsultantske pomoći istraživačkog tima zainteresovanim lokalnim samoupravama;
- ✓ U cilju unapređenja rada sa publikom i uvećanja kulturne participacije, analiza treba da ukaže na unapređenje saradnje sa publikom, kao i međuinstitucionalne, međuresorne i međusektorske saradnje ustanova.

3. Ključna istraživačka pitanja

Glavna istraživačka pitanja:

- ✓ Koji modeli kulturne politike su zastupljeni u Republici Srbiji (načini finansiranja, funkcionisanja ustanova i organizacija u kulturi, lokalne uredbe, odluke i dokumenta, programi...)?
- ✓ Koliko gradova ima definisan lokalni plan razvoja kulture koji primenjuje i koliko gradova/opština je zainteresovano ili je u procesu izrade lokalnih planova razvoja kulture?
- ✓ Kako funkcioniše kultura na lokalnom nivou?
- ✓ Koji su osnovni problemi u kulturi na lokalnom nivou?
- ✓ Koji su osnovni modeli saradnje ustanova sa publikom i na koji način građani participiraju u kulturi?
- ✓ Na koji način se može poboljšati saradnja sa drugim sektorima i resorima?
- ✓ Na koji način se može poboljšati saradnja sa drugim gradovima, drugim ustanovama kulture, i Ministarstvom kulture i informisanja?

Ključne istraživačke hipoteze:

- ✓ Mali broj gradova ima strateške planove razvoja kulture na svojoj teritoriji;
- ✓ Saradnja sa drugim gradovima, ustanovama i Ministarstvom kulture i informisanja nije na zadovoljavajućem nivou;
- ✓ Međuresorna saradnja kulture sa turizmom, obrazovanjem i drugim oblastima je slabo zastupljena, kao i međusektorska saradnja sa civilnim i sektorom privrede;
- ✓ Mali broj građana posećuje programe ustanova kulture.

Predviđen je nacionalni nivo analize, jer se samo tako može dobiti kompletan uvid u stanje u oblasti kulture.

4. Metodologija istraživanja

Istraživanje treba da obuhvati sva ključna pitanja funkcionisanja kulture na lokalnom nivou u minimum 12 gradova (administrativnih sedišta okruga) u Srbiji što zahteva različite metodološke alate. Istraživanje ne treba da se fokusira na Grad Beograd zbog njegove napredne kulturne infrastrukture, složenih procesa i organizacije Grada, koje zahtevaju i naprednu metodologiju. Izvršilac istraživanja treba da kombinuje kvantitativne i kvalitativne elemente kako bi dao što bolji pregled stanja. To mogu biti ankete, desk istraživanje, intervjui, fokus grupe i druge tehnike.

4.1. Intervjui / Fokus grupe

Ukoliko analiza podrazumeva intervjue i fokus grupe, neophodno je da one budu organizovane u minimum 12 većih gradova. U svakom gradu neophodno je sprovesti razgovor sa predstavnicima ustanova kulture i predstavnicima donosilaca odluka.

4.2. Analiza podataka

Kvantitativna analiza treba da obezbedi uporednu analizu statističkih podataka o funkcionisanju i organizaciji kulture na lokalnom nivou. Kvalitativna analiza treba da obezbedi uvid u osnovne probleme i obezbedi (uz statističke podatke) kreiranje preporuka za unapređenje kulturne infrastrukture, organizacije i participacije.

4.3. Obezbeđivanje literature, dokumenata za desk fazu

Projekat podrazumeva desk analizu svih raspoloživih lokalnih strateških i drugih akata koji se tiču kulture ili na nju indirektno utiču, što je javno dostupno na sajtovima lokalnih samouprava. Javno je dostupan i Nacrt strategije razvoja kulture Republike Srbije (2017-2027), kao i sva pravna regulativa u kulturi na nacionalnom nivou.

5. Očekivani format istraživanja

5.1. Struktura, dužina i oblik u kome se dostavlja istraživanje (elektronska verzija, hard copy verzija, power point, itd.)

Nalazi istraživanja treba da budu predstavljeni u formi primenjene studije, ne kraće od 70 strana i ne duže od 150 strana osnovnog teksta, bez pripadajućih aneksa (ćiriličko pismo, font *Times New Roman*, veličina 12, pored 1,15). Struktura dokumenta treba da sadrži:

- Uvodni deo:
 - ✓ Opis metodologije i hipotetički okvir;
 - ✓ Proces rada;
 - ✓ Glavne probleme u prikupljanju podataka;
- Opis trenutnog stanja u kulturi na lokalnom nivou kombinovanjem kvantitativnih metoda i desk analize, koji obuhvata:
 - ✓ Kulturnu infrastrukturu;
 - ✓ Način organizacije;
 - ✓ Način funkcionisanja i finansiranja;
 - ✓ Ljudske resurse;
 - ✓ Rad sa publikom;
- Detaljnu analizu kvalitativnog dela istraživanja;
- Zaključke i preporuke za kreiranje javnih politika na lokalnom i nacionalnom nivou;
- Bibliografiju;
- Aneksi (ukoliko je korišćena anketa, spisak pitanja za intervju/fokus grupe i sl.).

Analiza treba da bude primenljiva u praksi, preporuke treba da budu jasne i argumentovane.

5.2. Format u kome će podaci biti prezentovani

Izvršilac treba da pored analize uradi i PPT prezentaciju koja će biti predstavljena naručiocu i predstavnicima lokalnih samouprava i ustanova kulture u nekoliko gradova/opština. Analiza će biti dostupna na sajtu Ministarstva kulture i informisanja, kao i na sajtu/internet strani izvršioca istraživanja.

6. Vremenski okvir istraživanja

Očekivani početak istraživanja: mart 2018. godine

Rok za dostavljanje prvog nacrta: 1. avgust 2018. godine

Rok za dostavljanje konačnog izveštaja/analize: 15. septembar 2018. godine

7. Istraživački tim (kvalifikacije, iskustvo)

Očekivanja od istraživačkog tima/eksperta:

- a) broj osoba angažovanih na istraživanju: 5-7
 - 1 rukovodilac istraživanja
 - 1 koordinator aktivnosti
 - 3-5 saradnika na istraživanju
 - b) profil istraživača:
- ✓ **Rukovodilac istraživanja:** visoko obrazovanje iz polja društveno-humanističkih nauka, odnosno akademski stepen doktora nauka; ekspertiza iz oblasti kulturne politike;

- ✓ **Koordinator aktivnosti:** visoko obrazovanje iz polja društveno-humanističkih nauka, iskustvo u koordinisanju aktivnosti na projektima istraživanjima, znanje iz oblasti kulture i poznavanje funkcionisanja ustanova kulture;
- ✓ **Saradnik na istraživanju:** visoko obrazovanje iz polja društveno-humanističkih nauka, iskustvo u kvantitativnoj, odnosno kvalitativnoj obradi podataka, iskustvo u vođenju intervjua/fokus grupa.

Obavezno je poštovanje utvrđenog načina rada i rokova između naručioca i izvođača, uz poštovanje najviših profesionalnih standarda i etičkih principa uključujući odgovornost u bavljenju poverljivim podacima.

c) dokumenta koja treba priložiti

- ✓ CV svakog člana tima
- ✓ Relevantno prethodno iskustva
- ✓ Spisak relevantnih objavljenih radova
- ✓ Motivaciono pismo tima za učešće na projektu

7.1. Tim podrške

Osobe za kontakt ispred Ministarstva kulture i informisanja:

1. Sonja Zimonjić – email: sonja.zimonic@kultura.gov.rs, Tel: 064 670 5434
2. Aleksandra Đorđević – email: aleksandra.djordjevic@kultura.gov.rs, Tel: 064 670 5362
3. Dimitrije Tadić – email: dimitrije.tadic@kultura.gov.rs, Tel: 064/670-5318
4. Nevenka Mihajlović – email: nevenka.mihajlovic@kultura.gov.rs, Tel: 3398-936 i 064/678-5312

8. BUDŽET

Budžet treba da bude specifikovan prema projektnim aktivnostima, i ne može da prelazi vrednost od 1.150.000,00 dinara. U taj iznos uključeni su rad naučno istraživačkog tima koji uključuje prikupljanje i analizu podataka i izradu studije/analize.

9. ANEKSI

- Pre početka istraživanja neophodno je da izvođač naručiocu istraživanja dostavi:
 - ✓ Vremenski okvir za svaku od navedenih aktivnosti
 - ✓ Materijal pomoću kojeg će prikupljati podatke: upitnike, pitanja za intervjue/fokus grupe i slično;
 - ✓ Spisak gradova sa metodološkim obrazloženjem zašto su baš ti gradovi odabrani za učešće na projektu;
- U toku procesa rada listu učesnika u projektu po gradovima;
- Uz finalnu verziju istraživanja, potrebno je dostaviti i prezentaciju u PPT formatu.